

**Obres de la Literatura Italiana Moderna i
Contemporània**

Codi: 103397

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	1
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	3	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OT	4	1
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	3	1
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	4	1
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	3	1
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	4	1
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OT	3	1
2501913 Estudis d'Anglès i Francès	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Nicola Di Nino

Correu electrònic: nicola.dinino@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: italià (ita)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Tot i que la llengua de classe serà preferiblement l'italià, també hi tenen cabuda català i espanyol.

Prerequisits

No s'escau.

Objectius

Durant el curs, els estudiants estudiaran els principals autors i gèneres de la literatura italiana des del segle XIX fins a l'actualitat. El tema que unirà el curs i els autors serà la "representació dels sentiments". Els estudiants seran capaços de situar una obra literària en el seu context històric precís i analitzar-la en la seva complexitat i podran posar en relació els grans temes literaris amb els propis de la societat contemporània.

En acabar el curs, els alumnes seran capaços de:

- Adquirir coneixements literaris, sociohistòrics i econòmics sobre Itàlia des del segle XIX fins a l'actualitat.
- Analitzar i comentar un text escrit en prosa i en vers.
- Discutir temes sociològic-literaris.
- Relacionar autors i textos de manera interdisciplinària.
- Comparar la cultura italiana amb la pròpia.
- Escriure una anàlisi / comentari com a resposta a una concreta tasca.
- Realitzar una investigació precisa i circumscrita en l'àmbit literari.
- Expressar verbalment el seu punt de vista respectant i compartint les idees dels altres.

Competències

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Identificar les principals corrents literàries, culturals i històriques en llengua italiana. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Estudis d'Anglès i Francès

- Analitzar una àmplia varietat de textos escrits en llengua italiana a fi de reconèixer les característiques fonamentals de la cultura i la literatura italianes.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits per a millorar el coneixement públic general de la diversitat lingüística i/o cultural.
2. Aplicar les metodologies oportunes per a la lectura i interpretació dels textos esmentats.
3. Argumentar idees i opinions amb precisió en les llengües pròpies i en les adquirides al grau.
4. Comprendre textos avançats, acadèmics o professionals en les llengües pròpies i en les adquirides al grau.
5. Descriure l'evolució històrica i temàtica de la literatura italiana al llarg de la seva història.
6. Descriure la naturalesa i els trets principals dels diferents gèneres literaris i la seva conformació en la literatura italiana al llarg de la seva història.
7. Distingir les idees principals de les secundàries i realitzar síntesis dels seus continguts en els textos literaris en italià.
8. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuals en els textos formals i científics.
9. Generar estratègies que facilitin l'augment i la millora del respecte mutu en entorns multiculturals.
10. Identificar els principals corrents literaris, els autors i les obres de la literatura italiana des dels orígens fins avui.
11. Llegir i comprendre textos literaris en italià.
12. Localitzar i organitzar informació rellevant disponible a internet, bases de dades, etc.
13. Treballar de manera autònoma i responsable en un entorn professional o de recerca per aconseguir els objectius prèviament planificats.

Continguts

Els estudiants estudiaran, analitzaran i comentaran les èpoques, les obres i els temes dels principals autors de la literatura italiana des de la segona meitat de segle XIX fins a l'actualitat (llegiran textos de Manzoni, Leopardi, Verga, Pascoli, d'Annunzio, Aleramo, Svevo, Montale, Morante, etc.). En particular, el tema de l'assignatura és el "lèxic dels sentiments" i els estudiants estudiaran com els autors de la literatura italiana moderna i contemporània han presentat i discutit en les seves obres els principals sentiments de la humanitat: amor/odi, amistat, fraternitat, ira, ansietat, por, culpa, vergonya, tristesa, enveja, gelosia, fàstic, felicitat, orgull, alleujament, esperança, compassió...

Índex de autors i obres:

- Manzoni, *Promessi Sposi*
- Leopardi, *Poesie*
- Verga, *Malavoglia*
- Pascoli, *Poesie*
- D'Annunzio, *Le Vergini delle rocce*
- Pirandello, *Il fu Mattia Pascal*
- Saba, *Poesie*
- Ungaretti, *Vita di un uomo*
- Montale, *Poesie*
- Aleramo, *Una donna*
- Morante, *Aracoeli*
- Scego, *La mia casa è dove sono*

Pel que fa als estudiants Erasmus italians, veure les instruccions a l'apartat "Avaluació".

Metodologia

L'assignatura de Obres de la literatura italiana moderna i contemporània és de caire teòric-pràctic.

En termes generals, es dirigirà l'aprenentatge mitjançant el següent conjunt de tècniques i accions:

- Classe magistral amb suport TIC i discussió col•lectiva, en grups o parelles.
- Lectura comprensiva de textos
- Realització d'exercicis individuals i en grup, tant escrits com orals
- Realització d'activitats autònomes: exercicis en entorn Moodle, preparació de les proves, lectures, redaccions, recerca d'informacions.
- Intercanvis a classe (professor-estudiant, estudiant-estudiant)

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Classes teòriques i pràctiques	25	1	2, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13
--------------------------------	----	---	---------------------------

Lectura i comentari dels textos	25	1	2, 5, 6, 7, 8, 10, 11
---------------------------------	----	---	-----------------------

Tipus: Autònomes

Estudi dels textos, materials i bibliografia	30	1,2	2, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13
--	----	-----	----------------------------

Lectura i comentari dels textos	15	0,6	2, 5, 6, 7, 10, 11
---------------------------------	----	-----	--------------------

Avaluació continuada

L'avaluació és contínua (100%) en base als següents apartats:

Seguiment i participació a classe 15%

Activitat de discussió a classe 25%

Exàmens escrits a classe 25%

Exàmen de comprensió d'un article científic 15%

Lectura obligatòria d'una obra de literatura italiana i presentació a classe 20%

Avaluació Única:

Exàmen de síntesi 40%

Exàmen de comprensió d'un article científic 20%

Examen oral sobre 5 obres de la literatura italiana 40%

- Per tenir dret a l'avaluació (o en el seu cas la recuperació), l'alumnat ha d'haver estat avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total (avaluació continuada) o bé realitzat totes les proves previstes (avaluació única).

- Només tenen dret a la recuperació (total o parcial, segons calgui) l'alumnat que, havent suspès, tinguin almenys una nota final de 3,5. Serà necessari aprovar cada una de les parts recuperables (Exàmens escrits a classe i Exàmen de comprensió d'un article científic) per poder tenir dret a la mitjana global. La participació, la discussió a classe, la lectura d'una obra i les tasques relacionades amb l'activitat docent a classe queden excloses de la recuperació.

- La recuperació consistirà en una prova de síntesi de la part recuperable. Per a l'avaluació única s'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada.

- L'estudiant rebrà la qualificació de *No evaluable* en el cas que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

- Si es dona la circumstància, la participació podrà tenir en compte l'assistència a activitats culturals que puguin eventualment ser proposades pel professor.

- En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

- La responsabilitat del seguiment de les activitats formatives i d'avaluació recau exclusivament en l'estudiant.

- En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, **la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.**

- Els estudiants Erasmus italians realitzaran una prova oral addicional que constarà de dues parts: en la primera, hauran de demostrar d'haver llegit 3 assajos i 2 obres literàries més indicats a la bibliografia; en la segona part hauran de demostrar el coneixement dels principals autors i moviments de la literatura italiana dels segles XIX-XX estudiant el manual de referència indicat a la bibliografia.

No superar aquesta prova comportarà suspendre l'assignatura.

Activitats d'avaluació

	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
<hr/>				
Títol				
<hr/>				
Activitat de discussió a classe	25	15	0,6	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
<hr/>				
Exàmens escrits a classe	25	10	0,4	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13
<hr/>				
Exàmen de comprensió d'un article científic	15	5	0,2	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13
<hr/>				
Lectura obligatòria d'una obra de literatura italiana i presentació a classe	20	5	0,2 0,8	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13 1, 4, 13
<hr/>				
Seguiment i participació a classe	15	20		

Bibliografia

Obres de primera referència

Autors del segle XIX:

A. Manzoni, *Els Promesos*

G. Leopardi, *Cants*

G. Verga, *Els Malànima*

I. Nievo, *Las confesiones de un italiano*

Autors del segle XX:

G. Deledda, *Canas al viento*

G. Pascoli, *Poesies*

L. Pirandello, *El Difunt Mattia Pascal*

G. Ungaretti, *De vida de un hombre*

I. Svevo, *Senilidad*

I. Svevo, *La Consciència de Zeno*

S. Aleramo, *Una dona*

E. Morante, *Aracoeli*

G. d'Annunzio, *El Inocente*

G. d'Annunzio, *El placer*

G. d'Annunzio, *Triunfo de la muerte*

I. Calvino, *Si una noche de invierno un viajero*

I. Calvino, *Palomar*

I. Calvino, *Marcovaldo*

I. Calvino, *El Vizconde demediado*

I. Calvino, *El barón rampante*

L. Sciascia, *A cada qual lo suyo*

L. Sciascia, *Cándido o un sueño siciliano*

C. Pavese, *El oficio de vivir*

I. Silone, *Vino y pan*

I. Silone, *Fontamara*

C. Collodi, *Las aventuras de Pinocho*

N. Ginzburg, *El camino que va a la ciudad*

N. Ginzburg, *Léxico familiar*

A. Rosselli, *Poesías*
E. Montale, *Poesia completa*
G. Ungaretti, *Vida de un hombre*
F. Tozzi, *Con los ojos cerrados*
L. Sciascia, *El día de la lechuza*
P.P. Pasolini, *Chicos del arroyo*
P. Levi, *Si esto es un hombre*
C. Pavese, *La luna y las fogatas*
L. Romano, *La penumbra que hemos atravesado*
A.M. Ortese, *El colorín afligido*
A.M. Ortese, *El Mar no baña Nápoles*
A.M. Ortese, *Léxico familiar*

Altres referències:

R. Luperini, *La Scrittura e l'interpretazione: storia e antologia della letteratura italiana nel quadro della civiltà europea*, Roma, Palumbo, 2000.
Baldi, Giusso, Razzetti, Zaccaria, *Dal testo alla storia dalla storia al testo*, Torino, Paravia, 2003
G. Ferroni, *Storia della letteratura italiana. Dall'Ottocento al Novecento*, Milano, Mondadori, 2012.
G. Manacorda, *Letteratura italiana d'oggi (1965-1985)*, Roma, Editori riuniti, 1987
E. Gioanola, *Psicanalisi, ermeneutica e letteratura*, Milano, Mursia, 1991
AA. VV., *Il romanzo tra i due secoli (1880-1918)*, Roma, Bulzoni, 1993
G. Zanetti, *Il Novecento come visione. Dal simbolismo a Campana*, Roma, Carocci, 1999.
A. Afrifo, A. Soldani, *La poesia moderna. Dal secondo Ottocento a oggi*, Bologna, Il Mulino, 2012
Verso una storia di genere della letteratura italiana, cur. di V. Cox, C. Ferrari, Bologna, Il Mulino, 2012
AA. VV., *Letteratura italiana contemporanea. Antologia del nuovo millennio*, Roma, Helicon, 2015
G. Simonetti, *La letteratura circostante. Narrativa e poesia nell'Italia contemporanea*, Bologna, Il Mulino, 2018
E. Zinato, *L'estremo contemporaneo letteratura italiana 2000-2020*, Roma, Treccani, 2020
G. d'Annunzio *Scritti giornalistici: 1882-1888*, vol 1, Meridiani, 1996
G. d'Annunzio *Scritti giornalistici: 1889-1938*, vol 2, Meridiani, 1996

Massimo Onofri, *Altri italiani. Saggi sul Novecento*, Gaffi, 2012

Riccardo Campi, *Invenzione e oblio. Indagini sulla tradizione letteraria*, Medusa 2005

Gian Luigi Beccaria, *Le orme della parola. Da Sbarbaro a De André, testimonianze sul Novecento*, Rizzoli 2013

L'incontro di due uomini liberi. Don Orione e Silone. Con lettere inedite. A cura di Giovanni Casoli, Jaca Book 2000

Franco Mongini, *Il genio tra nevrosi e follia. Carlo Emilio Gadda, Dino Campana*, Utet 2007

The Cambridge History of Postmodern Literature, Cambridge UP 2016

Ermanno Bencivenga, *Il piacere. Indagine filosofica*, Laterza 2012

Remo Bodei, *Generazioni. Età della vita, età delle cose*, Laterza 2014

M. Dalmati, *Lettere agli amici fiorentini. Con i carteggi di Mario Luzi, Leone Traverso e Oreste Macrì*, Firenze Univ. Press, 2018

N. Lorenzini, *Il Corpo e poesia nel 900*, Mondadori, 2014

F. De Core, O. Gurgo, *Silone, un alfabeto*, Ancora del mediterraneo, Napoli 2003

M. Cimini, *Modelli e forme della narrazione. Dall'eredità manzoniana a Silone*, Carabba, 2012

D. Giardini, *Ignazio Silone. Cronologia della vita e delle opere*, Polla-Cerchia, 1999

V. Giannantonio, *La scrittura oltre la vita. Studi su Ignazio Silone*, Loffredo, Napoli, 2004

G.P Di Nicola, A. Danese, *Ignazio Silone. Percorsi di una coscienza inquieta*, Effata', 2011

M. Fusillo, Feticci. *Letteratura, cinema, arti visive*, Il Mulino, 2012

G. Bottiroli, *Che cos'è la teoria della letteratura*. Torino: Einaudi, 2006

R. Bodei, *La vita delle cose*. Roma-Bari: Laterza, 2009

Programari

No hi ha indicacions particulars al respecte, a part les habituals aplicacions d'ofimàtica, correu electrònic, navegador (actualitzat), MS Teams per a eventuais sessions online, etc.